

ГОЛОВНИЙ ЗАКОН НАШОГО ЖИТТЯ

(ДО ДНЯ КОНСТИТУЦІЇ УКРАЇНИ)

Державне свято щорічно відзначається 28 червня на честь ухвалення Конституції незалежної України. Основний Закон Держави Україна був ухвалений 28 червня 1996 року на 5-й сесії Верховної Ради України 2-го скликання. Конституція України набула чинності з дня її прийняття.

День Конституції України — єдине державне свято, що закріплено в самій Конституції.

Конституція увійшла в суспільне життя як головний оберіг державності і демократії, гарант незалежності і соборності України. Її найвища юридична сила, верховенство права, політична, економічна та ідеологічна багатоманітність — фундаментальні засади, на яких ґрунтується сьогодення і вибудовується майбутнє українського народу.

**Основний документ України затвердили у 1996 році.
Проте, всі ми знаємо, що це далеко не перший збірник
законів.**

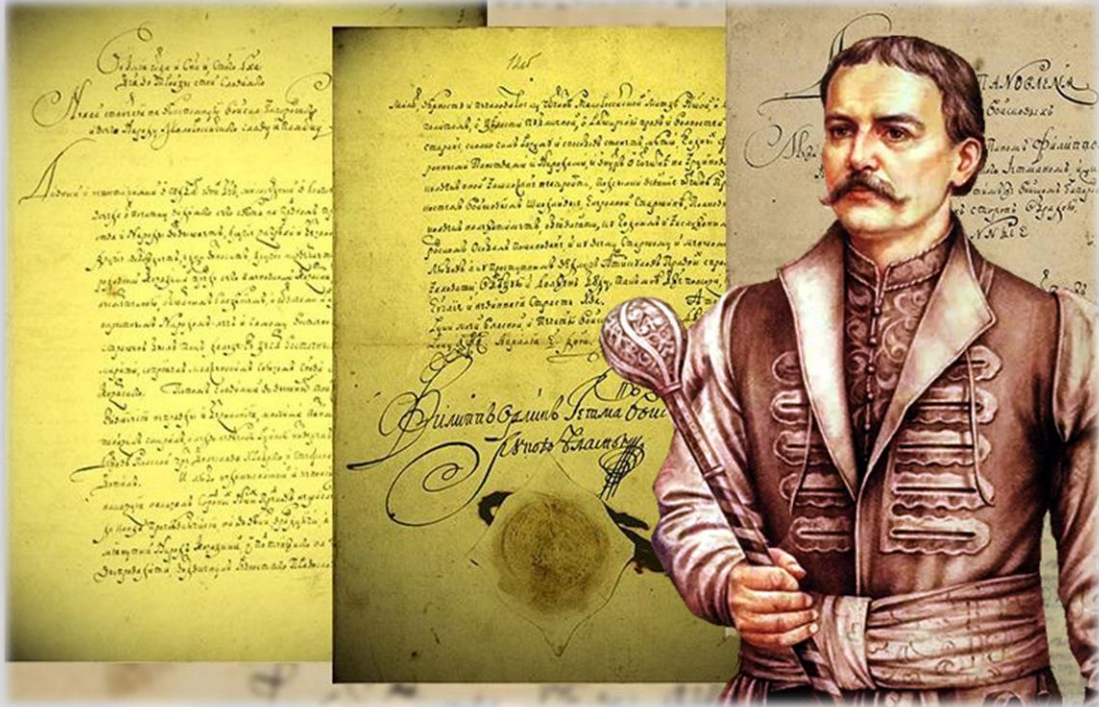
«Руська правда» Ярослава Мудрого

Оригіналу збірника законів досі не знайшли. Проте, є багато переписів, списків та копій, з яких дослідники і черпають необхідну інформацію. «Руська правда» – без заперечень, перша так звана конституція нашого народу. В ній містилася низка норм закону: кримінального, торговельного, відносин з іншими державами. З найцікавішого можна виділити те, що згідно цього збірника прав, людину можна було вбивати, якщо вона посягнула на чуже життя. Розправу над кривдником дозволяли здійснювати родичам вбитого. За крадіжку карали жорстоко рабів та бідняків. Хоча й для багатих були суворі покарання. Закон оберігав природу та тварин. За вбивство коней, худоби кривдник мав сплатити чималу суму до державної скарбниці, значно меншу потерпілій стороні. Штраф накладався за зрубані дерева і знищені рої бджіл. Дбав закон і про наймитів, якщо пан невчасно виплачував зароблені гроші, він мав сплатити величезну суму до скарбниці.

Сьогодні дослідники наголошують, що не всі норми права у «Руській правді» Ярослава були справедливими. Точаться суперечки і про авторство. Одні вважають, що писали закони кілька людей, і Ярослав Мудрий не має до цього відношення, інші кажуть, що «Руська правда» є аналогом збірника законів зі Скандинавії. Але, безперечно – це перша і найстарша наша конституція.

Конституція Пилипа Орлика

Конституція складалася з 16 статей. Її поправу можна назвати українською, оскільки в тексті зафіксували назву країни «Україна». Вперше у документі владу поділили на законодавчу, виконавчу та судову. Виконавцем був гетьман, влада якого була довічною. Проте, влада гетьмана була обмеженою. Він не міг самостійно займатися зовнішньо-політичними справами, розпоряджатися грошима та землями. Конституція була важлива тим, що в ній йшлося про Україну, як вільну державу і вільний народ. Варто зазначити, що перші Конституції в Європі з'явилися аж 70 років по тому, як свою уклав Пилип Орлик.

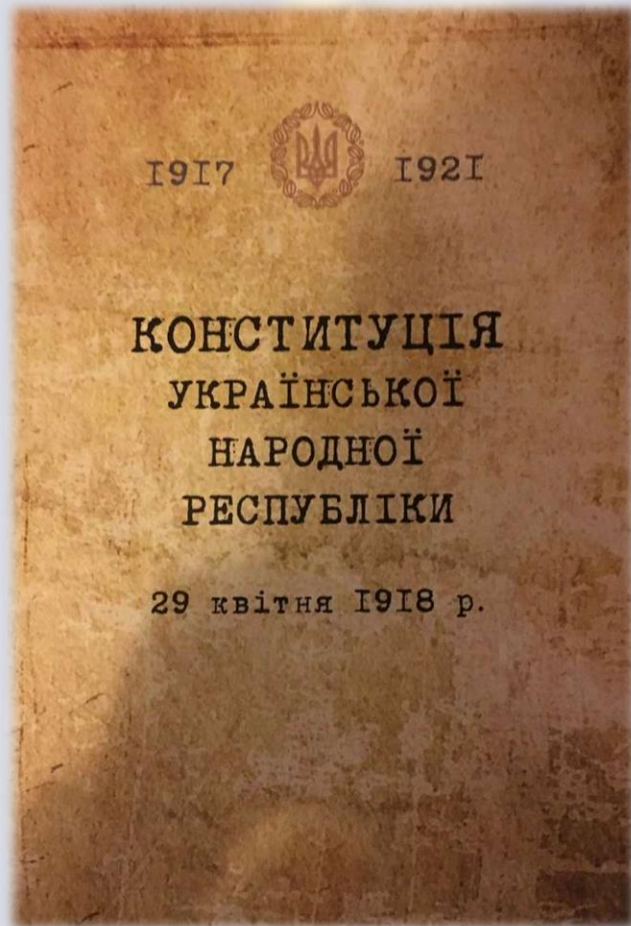
Конституція Української Народної Республіки

Конституція Української Народної Республіки (Статут про державний устрій, права і вільності УНР) — основний закон УНР, прийнятий Центральною Радою 29 квітня 1918 року, в останній день існування Центральної Ради.

Проголошувала державну незалежність і територіальну цілісність Української Народної Республіки, рівність прав громадян, демократичні свободи. Республіка мала бути парламентською зі Всенародними Зборами як вищою законодавчою владою (без посади президента). Передбачався земельний адміністративно-територіальний устрій з широким місцевим самоврядуванням у всіх 30 землях.

Підтверджувалося право національних меншин в Україні на національно-персональну автономію, закріплювалося право національних союзів на законодавчу ініціативу.

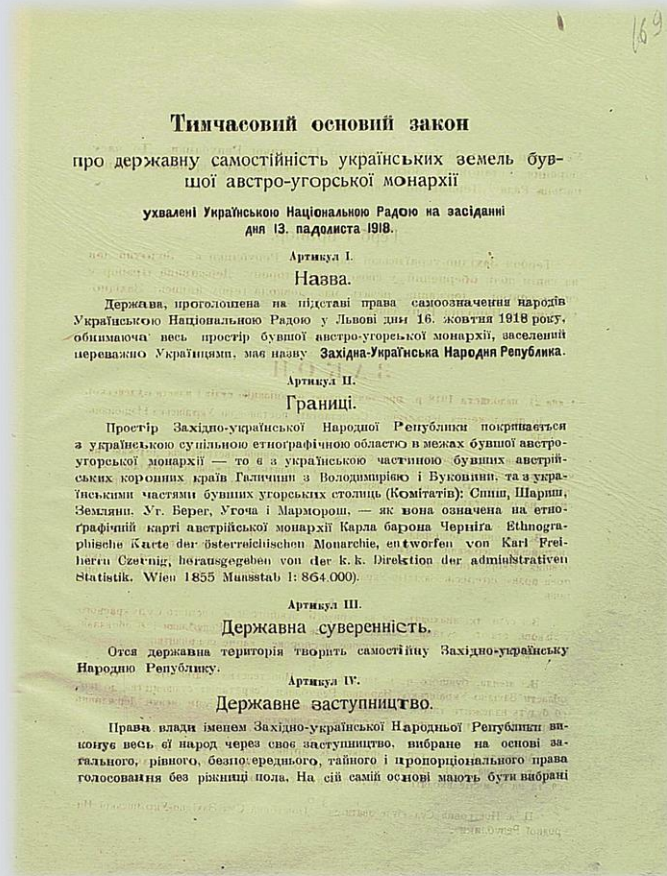
Вадами Конституції УНР були, зокрема, декларативність положень, невизначеність функцій органів влади та їхніх взаємовідносин, невизначеність території УНР.

Мала конституція ЗУНР

«Тимчасовий основний закон про державну самостійність українських земель бувшої австро-угорської монархії» — конституційний акт, ухвалений Українською національною радою. Містив 5 статей (артикулів), у яких визначалися назва й основні засади державності Західноукраїнської Народної Республіки. До скликання Установчих зборів уся повнота законодавчої влади передавалася Українській національній раді, а виконавчої — створюваному нею 9 листопада 1918 року Державному секретаріатові Західноукраїнської Народної Республіки.

Автором проекту конституції ЗУНР був один з найближчих співробітників митрополита А.Шептицького о. Платонід Філяс (чин св. Василя Великого). Безпосередню участь у розробленні документа брали митрополит А.Шептицький, єпископи І.Коциловський та Г.Хомишин.

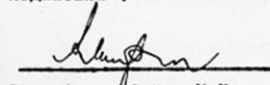
Тимчасова Конституція Карпатської України

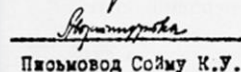
Конституційний Закон ч. 1.

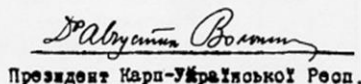
- § 1. Карпатська Україна є незалежна держава.
- § 2. Назва Держави є: КАРПАТСЬКА УКРАЇНА.
- § 3. Карпатська Україна є республікою з президентом, вибраним Сеймом Карпатської України, на чолі.
- § 4. Державна мова Карпатської України є українська мова.
- § 5. Барва державного прапора Карпатської України є синя і жовта, при чому барва синя є горішня, а жовта є долішня.
- § 6. Державним гербом Карпатської України є дотеперішній краєвий герб: медвідь у лівім червонім півколі і чотири сині та три жовті смуги у правому півколі і ТРИЗУБ св. Володимира Великого з хрестом на середньому зубі. — Переведення цього місця закону полишається окремому законі.
- § 7. Державний гимн Карпатської України є "Ще не вмерла Україна".
- § 8. Цей закон обов'язує зараз від його прийняття.

В Хуоті, дня 15.березня 1939.

Підписали :

Предоідник Сейму К.У.

Письмовод Сейму К.У.

Президент Карп-Української Респ.

Конституційні акти незалежної Карпатської України — два ухвалені 15 березня 1939 року сеймом (соймом) Карпатської України конституційні закони — «Закон число 1» і «Закон число 2», що визначали окремі основи державного ладу проголошеної на території Закарпаття (колишнього Підкарпаторуського краю Чехословаччини) незалежної держави. Обидва закони лише окреслили головні атрибути державності і не містили конституційних норм про правовий статус особи й громадянина, організацію центральних (крім вищих) і місцевих органів влади, здійснення правосуддя тощо. У першому законі закріплювалася назва новопроголошеної держави «Карпатська Україна», а в другому — натомість вживалася назва «Карпато-Українська Республіка». Подальшого розвитку ці конституційні акти не набули у зв'язку з окупацією Закарпаття угорськими військами.

Конституція України 1996 року

Нова українська Конституція народжувалася в логіці складних політичних ігор і подолання правових проблем, пов'язаних зі становленням молодої держави. З моменту здобуття незалежності Україна користувалася радянською конституцією, що дісталася їй "у спадок", і яка, незважаючи на глибокі зміни, не відповідала сучасним вимогам.

Робота над новим основним законом почалася відразу після здобуття країною незалежності, але постійно страждала від політичних і особистісних конфліктів. Серйозним кроком до Конституції став Конституційний договір, підписаний 8 червня 1995 року президентом Леонідом Кучмою та спікером Ради Олександром Морозом. Документ передбачав ухвалення нової Конституції протягом року після його підписання. Після цього робота активізувалася: Конституційна комісія, що складається з експертів-правознавців, науковців і юристів, представила перші напрацювання майбутньої Конституції вже в листопаді того ж року.

Перші положення Конституції, представлені на суд народних депутатів, стали активно піддаватися критиці і «доопрацюванню» з боку парламентських фракцій і груп. Паралельно, правки в документ вносила і Конституційна комісія, а між президентом Кучмою та спікером Ради Морозом виникли серйозні протиріччя. Робота над новою Конституцією могла затягнутися на роки.

Коли в червні 1996 року процес знову зайшов у глухий кут, Кучма прийняв рішення винести спірні статті проекту Конституції на загальнонаціональний референдум. Раді було поставлено ультиматум: або депутати знаходять консенсус і голосують кожну статтю Конституції, або рішення віддається електорату.

Результати такого голосування складно було прогнозувати через полярності позицій основних політсил та посилення протидії Росії.

Ніч з 27 на 28 червня 1996 року стала історичною – Верховна Рада, незважаючи на всі суперечності, приступила до обговорення та прийняття Основного закону, розглядаючи одну статтю за іншою. Парламентарії врахували зауваження Президента України, а також підтримали всі спірні статті проекту – про державні символи в Україні, про державну українську мову, про право приватної власності в Україні.

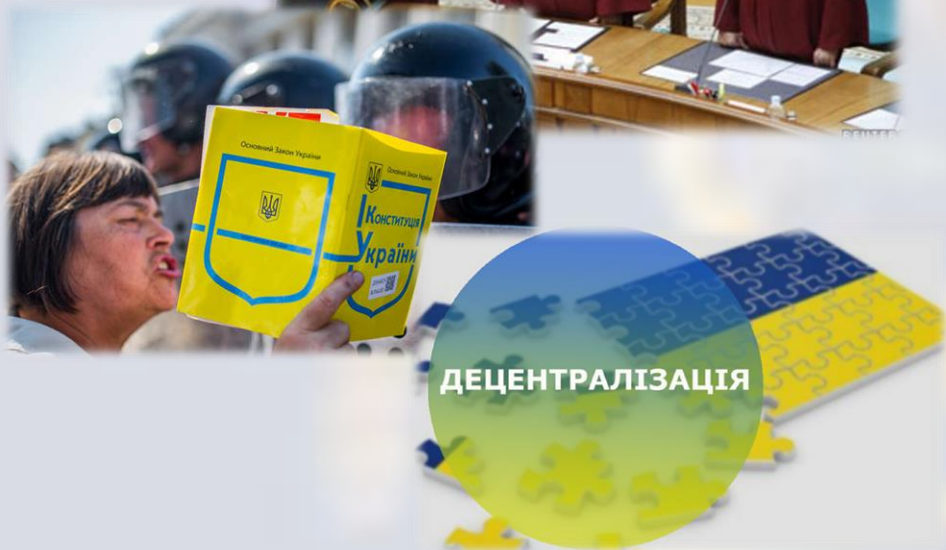
О 9 годині 18 хвилин 28 червня Конституція України була прийнята – в її підтримку проголосували 321 депутат, при 45 голосах проти і 12 тих, хто утримався.

То була знаменна подія новітньої історії української державності, яка по праву є епохальною віхою в еволюційному розвитку нашої держави як суверенної, демократичної, правової, насамперед соціально справедливої країни. Адже основа функціонування та розвитку кожної держави – це Конституція, де закріплені базові, непорушні принципи її існування. Було визначено, що найвищою цінністю є людина, її життя, честь, гідність, недоторканість і безпека.

ЗМІНИ ДО КОНСТИТУЦІЇ

- 2004 рік – ухвалення "Конституційної реформи" у Верховній Раді;
- 2010 рік – скасування Конституції 2004 року (без голосування в парламенті);
- 2014 рік – повернення до Конституції в редакції 2004 року;
- 2015 рік – внесення змін до частини децентралізації.

Цікаві факти про Конституцію України:

- Кожен президент України складає присягу на вірність народу, поклавши руку на Конституцію та на Пересопницьке Євангеліє.
- Упродовж 1990-1996 рр. було запропоновано 15 проектів Конституції України – від Конституційної комісії, політичних партій та науковців.
- Міжнародне співтовариство привітало ухвалення Конституції України та визнало її однією з найдемократичніших у світі.
- У 2011 році була презентована перша мініатюрна Конституція України – книжка розміром 2x3 см. У ній 160 сторінок, а кожна літера не більш як 1 мм. Важить книга всього 15 г. Мініатюра вмістила лише десяту частину тексту оригіналу. Автор – художник-графік Ігор Степанов – витратив на її створення близько двох місяців.
- У 2019 році в мережі Інтернет з'явилася електронна Конституція України для дітей у вигляді коміксів. Авторами Конституції у коміксах стали брати Капранови, а художником – Олександр Костенко.

День Конституції – не просто свято нормативного акту, а день, коли було затверджено права і свободи громадян України.

**Щиро вітаємо всіх із Днем Конституції!
Ми пишаємося нашою країною і з гордістю
відзначаємо це державне свято!**

